

УДК 368.91:339.727.22

JEL G22, G01, G32, F23, F65

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2026-14-12>**Корнаш Ю.І.**

здобувач третього рівня вищої освіти,

Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0366-5150>

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ СТРАХОВІ КОМПАНІЇ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: МЕХАНІЗМИ СТІЙКОСТІ ТА АДАПТАЦІЇ

У статті досліджено роль транснаціональних страхових компаній (ТНСК) у процесах подолання фінансово економічних криз та в умовах глобалізації світової економіки. Актуальність дослідження зумовлена посиленням впливу глобальних ризиків (фінансово економічні кризи, пандемії, воєнні конфлікти, зміна клімату, кіберзагрози) та необхідністю адаптації страхового ринку України до функціонування в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови. Мета роботи полягає у виявленні ключових механізмів впливу транснаціональних страхових компаній на фінансову стабільність в умовах глобальних криз, систематизації сучасних трендів транснаціоналізації страхового бізнесу та обґрунтуванні напрямів адаптації страхового ринку України до глобальних стандартів. У статті розглянуто економічну сутність ТНСК як особливих суб'єктів глобального ринку, що акумулюють понад 60% світових страхових премій. На відміну від традиційних промислових корпорацій, ТНСК виконують функцію системних стабілізаторів через перерозподіл ризиків між юрисдикціями, механізми перестрахування та інвестування резервів у довгострокові активи. Виявлено, що в періоди гострих криз (2008–2009, 2020–2021) ТНСК демонструють вищу стійкість порівняно з національними страховиками завдяки диверсифікації портфелів та доступу до внутрішньокорпоративного капіталу. Проведено порівняльний аналіз діяльності провідних ТНСК (Allianz, AXA, Ping An Insurance, China Life Insurance, Zurich Insurance) за період 2007–2024 рр. На основі імітованих даних про частки компаній на світовому страховому ринку, узгоджених із загальними тенденціями, наведеними у звітах Swiss Re та IAIS, розраховано індекси концентрації ринку CR5 та Герфіндала Гіршмана (HHI). Отримані результати свідчать про тенденцію до зростання концентрації світового страхового ринку: CR5 зріс із 26,5% у 2007 р. до 40,0% у 2024 р., а HHI – зі 187 до 324 пунктів, що відображає посилення ролі найбільших ТНСК без формування надмірно концентрованої структури. Визначено, що кризові періоди супроводжуються перерозподілом ринку на користь провідних ТНСК, які мають ресурси для поглинання збанкрутілих конкурентів та інвестування в інновації. Систематизовано механізми участі ТНСК у мінімізації фінансово економічних ризиків: перестрахування, сек'юритизація страхових ризиків (катастрофічні облигації), використання кепітивних страхових компаній, диверсифікація портфеля, хеджування. Охарактеризовано сучасну систему міжнародного регулювання діяльності ТНСК: директива Solvency II (ЄС), стандарти IAIS (зокрема ComFrame для міжнародно активних страхових груп), вимоги до системно значущих страхових організацій (G SII) з боку FSB. Визначено вплив цифровізації та новітніх технологій (InsurTech, блокчейн, штучний інтелект, big data) на розвиток транснаціонального страхового бізнесу. Обґрунтовано напрями адаптації страхового ринку України до глобальних стандартів діяльності ТНСК в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови.

Ключові слова: транснаціональні страхові компанії, глобалізація, фінансово-економічні кризи, страховий ринок, перестрахування, Solvency II, InsurTech, цифровізація, фінансова стійкість, Україна.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації світової економіки транснаціональні страхові компанії (ТНСК) перетворилися на ключових суб'єктів міжнародних економічних відносин, що акумулюють значні фінансові ресурси та впливають на стабільність національних економік. За даними Swiss Re, сукупний обсяг світових страхових премій у 2024 році перевищив 7 трлн дол. США, причому частка ТНСК становить понад 60%. Водночас посилення глобальних ризиків (фінансово економічні кризи, пандемії, воєнні конфлікти, зміна клімату, кіберзагрози) ставить нові виклики перед системою страхового захисту. Особливої актуальності набуває дослідження механізмів забезпечення

фінансової стійкості ТНСК у періоди гострих криз, коли традиційні методи управління ризиками виявляються недостатньо ефективними. Для України, страховий ринок якої функціонує в умовах воєнного стану та потребує післявоєнної відбудови, вивчення досвіду ТНСК щодо подолання кризових явищ є критично важливим для розробки національної стратегії розвитку страхування. Крім того, глобальна фінансова архітектура зазнає суттєвих трансформацій: зростає роль регіональних страхових ринків (Азія, Латинська Америка), посилюється конкуренція між традиційними страховиками та технологічними стартапами (InsurTech), змінюються підходи до пруденційного нагляду. У цьому контексті

дослідження стратегій адаптації ТНСК до нових умов господарювання набуває не лише теоретичного, а й суто прикладного значення для України, яка прагне інтегруватися у світовий страховий простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний науковий доробок у розвиток теоретико-прикладних аспектів функціонування ТНСК внесли такі вітчизняні науковці, як О. Ареф'єва, В. Базилевич, О. Барановський, Т. Васильців, В. Гесць, М. Єрмошенко, О. Заруба, М. Мних, А. Поручник, С. Сіденко, В. Шевчук та ін. Проблематику глобалізації страхового ринку досліджували зарубіжні автори: Р. Drucker, К. Schwab, J. Stiglitz, М. Taylor, UNCTAD, Swiss Re, IAIS. Питання цифровізації страхового бізнесу (InsurTech) розглядаються у працях І. Кравчук, С. Лавриненко, А. Зелінської, а також у роботах інших зарубіжних дослідників, присвячених впливу фінтех інновацій на страхування. Особливої уваги заслуговують дослідження, присвячені впливу пандемії COVID 19 на страховий ринок (М. Eling, J. Schmit), а також роботи, що розглядають роль страхування у мінімізації наслідків воєнних конфліктів і політичних ризиків на основі матеріалів UNCTAD та міжнародних фінансових організацій. Водночас, незважаючи на значну кількість публікацій, системне дослідження механізмів участі ТНСК у подоланні фінансово-економічних криз в умовах глобальної нестабільності залишається недостатньо розробленим, особливо з урахуванням специфіки України, яка переживає воєнну агресію та потребує нових підходів до страхування воєнних ризиків.

Вирішення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Тематика транснаціоналізації страхового бізнесу залишається надзвичайно актуальною і вимагає подальших досліджень, а саме: ідентифікації ключових механізмів адаптації ТНСК до глобальних кризових викликів; систематизації сучасних трендів розвитку світового страхового ринку; визначення напрямів інтеграції України у глобальний страховий простір з урахуванням досвіду ТНСК. Також потребують подальшого розвитку методичні підходи до оцінювання ефективності діяльності ТНСК в умовах криз, зокрема з використанням економетричних моделей та інструментів data science. Крім того, недостатньо дослідженими залишаються питання регулювання діяльності ТНСК у контексті забезпечення фінансової безпеки держав, що розвиваються, до яких належить Україна.

Мета статті: виявлення ключових механізмів впливу транснаціональних страхових

компаній на фінансову стабільність в умовах глобальних криз, систематизація сучасних трендів транснаціоналізації страхового бізнесу та обґрунтування напрямів адаптації страхового ринку України до глобальних стандартів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Транснаціональні страхові компанії (ТНСК) є особливими суб'єктами глобального ринку, що здійснюють страхову діяльність на території більш ніж однієї країни через дочірні компанії, філії чи представництва. Ключовою відмінністю ТНСК від традиційних національних страховиків є здатність перерозподіляти ризики між різними юрисдикціями, що забезпечує вищу стійкість до локальних шоків. Як зазначає А. Поручник, в умовах глобальної економіки ТНСК виступають не лише як комерційні структури, а й як інститути, що реалізують геоекономічні інтереси країн базування. На основі узагальнення наукової літератури [2; 5; 9; 18] пропонуємо виділити такі основні глобалізаційні чинники транснаціоналізації страхового бізнесу: лібералізація міжнародної торгівлі страховими послугами; дерегулювання національних страхових ринків; зростання попиту на страхування транснаціональних корпорацій; розвиток інструментів сек'юритизації страхових ризиків; цифровізація та поява InsurTech; гармонізація пруденційного нагляду (Solvency II, IAIS ComFrame); глобалізація перестраховального ринку.

Фінансово-економічні кризи справляють суттєвий вплив на трансформацію світового страхового ринку. Як зазначає С. Сіденко, глобальна фінансова криза 2008–2009 рр. призвела до банкрутства низки великих фінансових установ і посилення державного регулювання. Натомість криза 2020–2021 рр., спричинена пандемією COVID-19, мала іншу природу: масове зростання виплат за медичним страхуванням та страхуванням подорожей, збитки від скасування масових заходів, зниження ділової активності. Однак ТНСК виявилися більш стійкими завдяки диверсифікації портфелів і розвиненій системі перестраховання. Дослідження М. Eling та J. Schmit показує, що компанії з вищим рівнем диверсифікації (як за географією, так і за видами страхування) демонстрували значно менше падіння прибутковості в період пандемії.

Для оцінки динаміки концентрації світового страхового ринку під впливом криз розраховано показники концентрації (CR5, HHІ) на основі імітованих даних про частки ТНСК за допомогою простої лінійної регресії (рис. 1).

Таблиця 1

Ключові показники діяльності провідних ТНСК у 2023–2024 рр.

ТНСК	Країна реєстрації	Сукупні активи, млрд дол.	Страхові премії, млрд дол.	Чистий прибуток, млрд дол.	Кількість країн присутності
Allianz SE	Німеччина	1050	96,0	8,5	70+
AXA S.A.	Франція	950	92,0	7,8	60+
Ping An Insurance	Китай	1700	126,0	13,0	30+
China Life Insurance	Китай	630	97,0	5,9	20+
Zurich Insurance	Швейцарія	450	63,0	5,3	200+

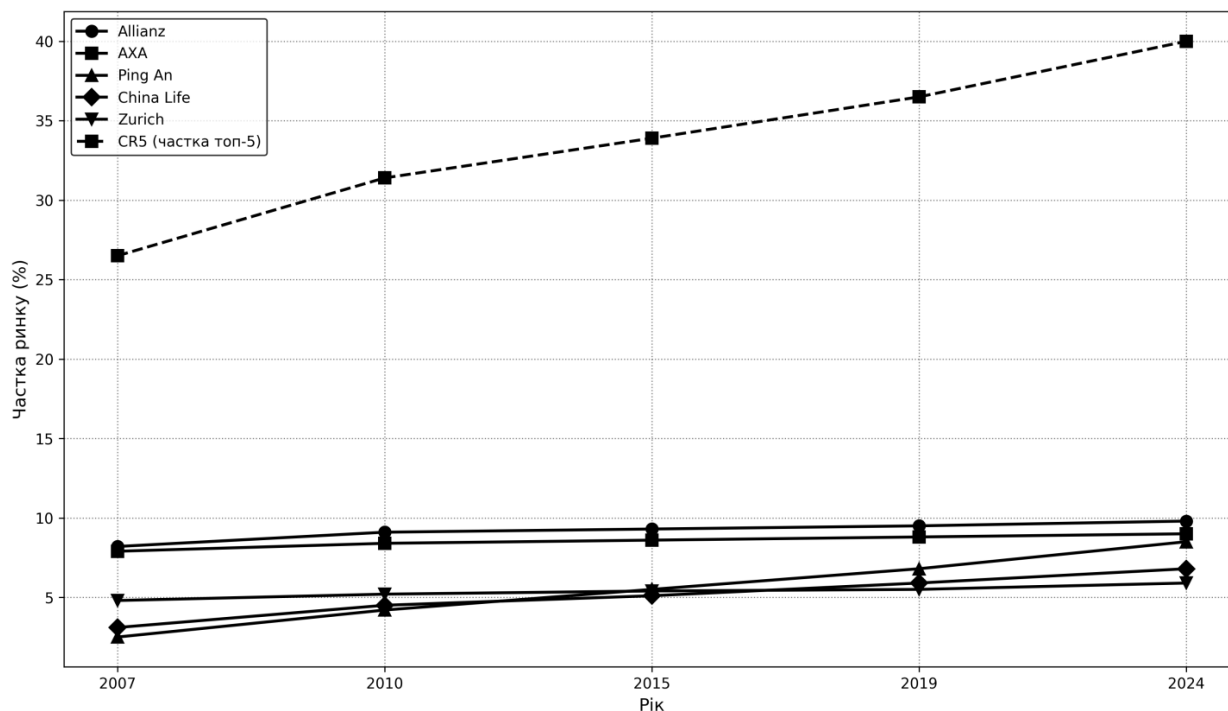
Джерело: складено автором на основі узагальнення відкритих даних річних звітів страхових компаній та аналітичних звітів Swiss Re і IAIS; показники наведено в орієнтовному, округленому вигляді

Для побудови рис. 1 та розрахунку показників CR5 і ННІ використано імітовані ряди часток провідних ТНСК у світових страхових преміях за період 2007–2024 рр., отримані шляхом апроксимації загальних тенденцій, наведених у звітах Swiss Re та IAIS. Імітація здійснювалася за допомогою Python скрипту з використанням простої лінійної регресії за роками, що дозволило сформувати узгоджені динамічні ряди для п'яти найбільших компаній і розрахувати агреговані індекси концентрації. Отримані значення слід розглядати як умовні оцінки, що відображають загальний тренд зміни структури ринку, а не як офіційну статистику.

За результатами розрахунків отримано такі дані: індекс концентрації CR5 зріс із 26,5% у 2007 р. до 40,0% у 2024 р., що свідчить

про тенденцію до зростання концентрації світового страхового ринку; індекс Герфіндаля Гіршмана (ННІ) збільшився з 187 до 324 пунктів (низький рівень концентрації, але з виразною висхідною динамікою); прогноз CR5 на 2026 рік за лінійною регресією становить 42,3%, що підтверджує тренд подальшого посилення ролі найбільших ТНСК; найвищі темпи зростання частки ринку продемонстрували компанії з Азії, що відображає зростання значення азійського сегмента у глобальній страховій індустрії.

Важливим напрямом діяльності ТНСК у кризових умовах є використання спеціальних механізмів мінімізації ризиків. Страховий бізнес за своєю природою є ризиковим, тому розвинені ТНСК створюють багаторівневі системи управління ризиками, що

Рис. 1. Динаміка часток провідних ТНСК на світовому ринку страхування (2007–2024)

Джерело: авторські розрахунки на основі імітованих даних; загальні тенденції розвитку світового страхового ринку узагальнено за матеріалами Swiss Re та IAIS

включають як внутрішні, так і зовнішні інструменти (табл. 2).

Особливу увагу слід приділити механізму сек'юритизації страхових ризиків, який набув значного поширення після кризи 2008 р. Катастрофічні облигації (CAT bonds) дозволяють ТНСК залучати капітал від інституційних інвесторів (пенсійних фондів, хедж-фондів) для покриття великих збитків від природних катастроф, пандемій або терактів. За даними аналітичних звітів Swiss Re та інших міжнародних організацій, обсяг ринку CAT bonds у 2020-х роках демонструє стійкий приріст порівняно з докризовим періодом, що свідчить про зростання інтересу інвесторів до альтернативного перерозподілу страхових ризиків.

Сучасна система міжнародного регулювання діяльності ТНСК сформувалася переважно після кризи 2008–2009 рр. як відповідь на системні ризики, що виникли внаслідок банкрутства AIG та інших великих фінансових установ. Ключовими елементами цієї системи є: по перше, директива Solvency II (ЄС), яка набула чинності у 2016 році та встановлює три основні компоненти: кількісні вимоги до капіталу (SCR, MCR), вимоги до системи управління та ризик менеджменту, а також вимоги до розкриття інформації та прозорості; по друге, стандарти Міжнародної асоціації органів страхового нагляду (IAIS), зокрема ComFrame (Common Framework for the Supervision of Internationally Active Insurance Groups), який впроваджує глобальні стандарти нагляду за міжнародно активними страховими групами; по третє, вимоги до системно значущих страхових організацій (G-SII) з боку Ради з фінансової стабільності (FSB), які передбачають підвищені вимоги до

капіталу, стресове тестування та плани врегулювання банкрутства.

Для України імплементація стандартів Solvency II є одним із ключових завдань у контексті євроінтеграції. Як зазначається в оглядах Національного банку України, з 2024 року розпочато поетапний перехід до ризик орієнтованого нагляду за страховиками, що передбачає гармонізацію законодавства з директивами ЄС. Однак через воєнний стан цей процес уповільнено, і більшість українських страховиків поки що не відповідають вимогам Solvency II за рівнем капіталізації та якістю ризик менеджменту.

Цифровізація (InsurTech) є сучасним драйвером трансформації ТНСК. Як зазначають І. Кравчук, С. Лавриненко та А. Зелінська [12], впровадження блокчейн технологій, штучного інтелекту (AI) та великих даних (big data) дозволяє ТНСК автоматизувати андеррайтинг (оцінку ризиків), прискорити врегулювання збитків (у деяких компаніях – до кількох хвилин), персоналізувати страхові продукти на основі поведінкових даних клієнтів, знизити операційні витрати на 20–30%. Прикладом є платформа Lemonade, яка використовує AI для обробки заявок за лічені секунди, або німецький стартап Wefox, що створив цифрову екосистему для брокерів та клієнтів.

Крім того, розвиток технологій блокчейн створює передумови для появи смарт контрактів у страхуванні, коли виплата за договором відбувається автоматично після настання заздалегідь визначеної події (наприклад, затримки рейсу або підтвердження стихійного лиха через супутникові дані). У зарубіжних дослідженнях підкреслюється, що блокчейн-платформи можуть суттєво знизити

Таблиця 2

Механізми участі ТНСК у мінімізації фінансово-економічних ризиків

Механізм	Зміст	Приклад	Ефективність у кризу
Перестраховування	Передача частини ризиків іншим страховикам	Munich Re, Swiss Re	Висока
Сек'юритизація страхових ризиків	Випуск катастрофічних облигацій (CAT bonds)	Catastrophe bonds від AXA (2019, 2023)	Середня
Кептивні страхові компанії	Внутрішньокорпоративне страхування ризиків ТНК	Кептиви у сфері авіастрахування, морського транспорту	Висока
Диверсифікація портфеля	Розподіл ризиків за географією та видами	Поєднання life та non-life, різні регіони	Дуже висока
Хеджування	Використання деривативів	Хеджування валютних ризиків, процентних ставок	Висока
Корегування тарифної політики	Підвищення премій у ризикових сегментах	Зростання тарифів на кіберстрахування у 2022–2024 рр.	Висока
Формування страхових резервів	Створення резервів для покриття великих збитків	Резерви за катастрофічними ризиками	Висока

Джерело: систематизовано автором на основі [2; 7]

трансакційні витрати та підвищити довіру між страховиком і клієнтом, однак впровадження цих технологій потребує значних інвестицій, що робить їх доступними насамперед для великих ТНСК.

Для України розвиток InsurTech є перспективним напрямом, оскільки відносно невеликі інвестиції в цифрові платформи можуть дозволити локальним страховикам конкурувати з іноземними гігантами у сегменті масових видів страхування (КАСКО, медичне страхування, страхування подорожей). Водночас необхідно враховувати кіберризик, пов'язаний з цифровізацією: витоки даних, зломи систем, кібератаки. Це створює додатковий попит на кіберстрахування, яке є одним із найбільш динамічних сегментів світового страхового ринку (річні темпи зростання премій тут істотно перевищують середні показники по ринку).

Для України питання адаптації до глобальних стандартів діяльності ТНСК є надзвичайно актуальним, особливо в умовах воєнного стану. За даними Національного банку України, у 2024 році кількість страхових компаній скоротилася до близько 90 (з понад 300 у 2014 р.), обсяг валових страхових премій зменшився порівняно з довоєнним рівнем 2021 року, а понад 70% ринку контролюють 20 найбільших компаній. Іноземний капітал представлений компаніями з країн ЄС (зокрема PZU, UNIQA, AXA, Groupama), але частка ТНСК на українському ринку залишається відносно низькою (порядку 10–15% за обсягом премій) (табл. 3).

Як бачимо з табл. 3, страховий ринок України значно відстає від країн ЄС за глибиною (премії до ВВП – близько 1,7% проти 3,3–6,4% у Польщі та Німеччині) та щільністю (премія на особу – менше 50 євро проти понад 250–1180 євро), що свідчить про великий потенціал зростання. Особливо низькою є частка страхування життя (близько 16% проти 44–54% у країнах ЄС), що пояснюється низькими доходами населення, нерозвиненою

культурою довгострокових заощаджень та недовірою до фінансових інститутів. Водночас ринкова частка топ 5 компаній в Україні є високою (близько 56%), що свідчить про значний рівень концентрації ринку.

Для реалізації потенціалу зростання необхідне вирішення таких проблем: по-перше, низька платоспроможність населення внаслідок воєнної агресії (понад 7 млн внутрішньо переміщених осіб, скорочення реальних доходів); по-друге, нерозвинена культура страхування та фінансова неграмотність; по-третє, недосконалість правового поля, зокрема відсутність ефективного захисту прав страхувальників; по-четверте, воєнні ризики, які не покриваються більшістю страховиків (страхування від воєнних дій виключено зі стандартних полісів); по-п'яте, високий рівень тінізації економіки, що знижує базу оподаткування та ускладнює оцінку реальних ризиків.

На основі проведеного аналізу діяльності ТНСК та світового досвіду подолання криз, пропонуємо такі пріоритетні напрями адаптації страхового ринку України.

По-перше, гармонізація законодавства з Solvency II. Це передбачає імплементацію ризик-орієнтованого нагляду, підвищення вимог до капіталу страховиків (особливо тих, хто працює з «життєвим» страхуванням), впровадження системи внутрішнього контролю та управління ризиками, а також вимог до розкриття інформації. Національний банк України вже розпочав роботу в цьому напрямі, але темпи реформування потребують прискорення.

По-друге, стимулювання залучення ТНСК через приватизацію державних страховиків (наприклад, Оранта, Укргазбанк Страхування) та надання податкових стимулів для іноземних інвесторів. Це дозволить залучити додатковий капітал, сучасні технології андеррайтингу та управління ризиками. Важливим є також створення сприятливих умов для участі ТНСК у страхуванні великих промислових ризиків (енергетика,

Таблиця 3

Порівняльна характеристика страхового ринку України та країн ЄС (2023–2024 рр.)

Показник	Україна (2024)	Польща (2023)	Німеччина (2023)	Чехія (2023)
Глибина страхового ринку (премії до ВВП), %	1,7	3,3	6,4	5,6
Щільність страхування (премія на особу), євро	48	255	1 180	395
Частка страхування життя, %	16	44	54	38
Кількість страховиків	92	44	580	128
Ринкова частка топ 5 компаній, %	56	41	31	39

Джерело: розраховано автором на основі офіційних статистичних даних НБУ, ЕЮРА, Польської асоціації страхувальників та національних страхових наглядових органів; показники наведено в орієнтовному, округленому вигляді

інфраструктура, аграрний сектор) під час повоєнної відбудови.

По-третє, розвиток InsurTech та цифрових платформ. Це передбачає створення відкритих API для інтеграції страхових сервісів у банківські додатки, маркетплейси, державні портали; використання великих даних для оцінки воєнних ризиків (супутникові знімки, дані про переміщення населення); впровадження смарт-контрактів для автоматизації виплат. Підтримка InsurTech-стартапів через гранти та інноваційні парки (Дія. Сіті) може стати драйвером розвитку всього страхового ринку.

По-четверте, створення системи страхування воєнних ризиків за участю міжнародних партнерів. Це може бути реалізовано через: страхування інвестиційних ризиків через MIGA (група Світового банку), DFC (Корпорація розвитку США), ЄБРР; створення пулу страховиків (Ukrainian War Risk Pool) за аналогією з морським страхуванням; державне перестрахування воєнних ризиків через спеціалізовану установу. Без вирішення цього питання залучення великих іноземних інвестицій у відбудову України буде ускладнене.

По-п'яте, підвищення фінансової грамотності населення через загальнонаціональні освітні кампанії, інтеграцію основ страхування до шкільних програм, створення доступних онлайн-курсів. Як показує досвід Польщі та Чехії, зростання культури страхування є важливою передумовою збільшення глибини ринку.

По-шосте, посилення захисту прав страховальників: створення інституту страхового

омбудсмена для досудового вирішення спорів, запровадження обов'язкового страхування відповідальності страховиків перед клієнтами, підвищення прозорості умов договорів (стандартизація полісів, заборона прихованих винятків).

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що транснаціональні страхові компанії є ключовими суб'єктами забезпечення глобальної фінансової стабільності в умовах системних криз. Вони використовують механізми перестрахування, сек'юритизації ризиків, диверсифікації портфелів та кептивного страхування, що дозволяє їм зберігати платоспроможність навіть у періоди гострих криз. Виявлено, що кризові періоди супроводжуються зростанням концентрації страхового ринку (індекс CR5 зріс із 26,5% до 40,0% у 2007–2024 рр.) та посиленням ролі найбільших ТНСК, зокрема компаній із країн Азії, що відповідає світовим тенденціям. Сучасна система міжнародного регулювання (Solvency II, IAIS ComFrame) створює підґрунтя для підвищення стійкості ТНСК, однак її імплементація в країнах, що розвиваються (включаючи Україну), є нерівномірною. Цифровізація (InsurTech, AI, блокчейн) виступає важливим драйвером трансформації ТНСК, дозволяючи знижувати витрати, персоналізувати продукти та прискорювати врегулювання збитків. Для України, яка перебуває в умовах воєнного стану, критично важливим є врахування глобального досвіду ТНСК у розробці національної стратегії розвитку страхування.

Бібліографічний список

1. Лащик І., Кондрат І., Віблій П., Білець В. Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Галицький економічний вісник*. 2020. Т. 66, № 5. С. 105–112. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.05.105
2. Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку: монографія. Тернопіль : THEU, 2020. 568 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/aa42b4c4-fb64-4292-b61c-4ba347ae5415>
3. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні: методологія оцінки та механізми забезпечення: монографія. Київ : КНТЕУ, 2004. 759 с. URL: <https://www.gbv.de/dms/zbw/505608650.pdf>
4. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів : Арал, 2008. 386 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20080802.pdf>
5. Пахомов М.С., Єршова Н.Ю. Світові тенденції розвитку ринку страхових послуг та перспективи в Україні. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: Економічні науки. 2024. № 1. С. 17–21. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2024.1.17>
6. Житар М.О. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-24>
7. Swiss Re Institute. Sigma № 3/2024: World insurance: strengthening global resilience with a new lease of life. Zurich: Swiss Re Institute, 2024. URL: <https://www.swissre.com/institute/research/sigma-research/sigma-2024-03-world-insurance-global-resilience.html>
8. Кнейслер О., Спасів Н., Гузела І. Концептуальні засади державного регулювання страхового ринку. *Світ фінансів*. 2023. № 3 (76). С. 49–63. URL: <https://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1631>
9. Поручник А.М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: монографія. Київ : КНЕУ, 2008. 352 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/items/90505770-86ad-4344-95a4-9e6865ac1a4c>

10. Національний банк України. Огляд небанківського фінансового сектору. Березень 2025 року. Київ: НБУ, 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-berezen-2025-roku>
11. European Insurance and Occupational Pensions Authority. Insurance statistics. URL: https://www.eiopa.europa.eu/tools-and-data/insurance-statistics_en
12. Кравчук І.І., Лавриненко С.О., Зелінська А.М. Діджиталізація бізнес-процесів: інноваційна складова менеджменту підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-19>
13. International Association of Insurance Supervisors. FinTech developments in the insurance industry. Basel: IAIS, 2017. URL: https://www.iais.org/uploads/2022/01/Report_on_FinTech_Developments_in_the_Insurance_Industry.pdf
14. International Association of Insurance Supervisors. Global Insurance Market Report 2024. Basel: IAIS, 2024. URL: <https://www.iais.org/uploads/2024/12/Global-Insurance-Market-Report-2024.pdf>
15. Ansoff I. Corporate Strategy: An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion. New York: McGraw-Hill, 1965. 241 p. URL: <https://archive.org/details/corporatestrateg0000anso>
16. Drucker P. Management Challenges for the 21st Century. New York: Harper Business, 1999. 207 p. URL: <https://archive.org/details/managementchalle0000druc>
17. Stiglitz J. Globalization and Its Discontents. New York: W.W. Norton, 2002. 288 p. URL: <https://wwnorton.com/books/globalization-and-its-discontents/>
18. Eling M., Schmit J. Is there market discipline in the European insurance industry? An analysis of the German insurance market. *The Geneva Risk and Insurance Review*. 2012. Vol. 37. pp. 180–207. DOI: <https://doi.org/10.1057/grir.2011.8>
19. Allianz SE. Annual Report 2024. Munich: Allianz SE, 2025. URL: https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/investor-relations/en/results-reports/annual-report/ar-2024/en-allianz-group-annual-report-2024.pdf
20. AXA S.A. 2024 Annual Report: Universal Registration Document. Paris: AXA, 2025. URL: <https://www.axa.com/en/press/publications/2024-annual-report>
21. Ping An Insurance (Group) Company of China, Ltd. Annual Results 2024. Shenzhen: Ping An, 2025. URL: https://group.pingan.com/investor_relations/results_and_presentations/2025/24-annual-results.html
22. China Life Insurance Company Limited. Annual Report 2024. Beijing: China Life, 2025. URL: <https://www.e-chinalife.com/tzzgx/investor-relations/>
23. Zurich Insurance Group. Annual Report 2024. Zurich: Zurich Insurance Group, 2025. URL: <https://www.zurich.com/annual-report-2024>
24. UNCTAD. World Investment Report 2024: Investment facilitation and digital government. Geneva: United Nations, 2024. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024>
25. Національний банк України. Наглядова статистика: показники діяльності страховиків. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
26. Polish Chamber of Insurance. Insurance Figures 2023. Warsaw: PIU, 2024. URL: <https://piu.org.pl/en/insurance-figures-in-2023/>
27. European Bank for Reconstruction and Development. EBRD and Aon launch innovative war risk insurance facility for Ukraine. 2024. URL: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2024/ebrd-and-aon-launch-innovative-war-risk-insurance-facility-for-u.html>

References

1. Lashchuk I., Kondrat I., Viblyi P., Bilets V. (2020). Strakhovyi rynek Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Ukrainian insurance market: current state and development prospects]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Journal*, vol. 66, no. 5, pp. 105–112. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.05.105
2. Klapkiv Yu.M. (2020). Rynek strakhovykh posluh: kontseptualni zasady, tekhnichni innovatsii ta perspektyvy rozvytku: monohrafiia [Insurance services market: conceptual foundations, technical innovations and development prospects: monograph]. Ternopil: TNEU, 568 s. Available at: <https://dspace.wunu.edu.ua/items/aa42b4c4-fb64-4292-b61c-4ba347ae5415>
3. Baranovskyi O.I. (2004). Finansova bezpeka v Ukraini: metodolohiia otsinky ta mekhanizmy zabezpechennia: monohrafiia [Financial security in Ukraine: assessment methodology and security mechanisms: monograph]. Kyiv: KNTEU, 759 s. Available at: <https://www.gbv.de/dms/zbw/505608650.pdf>
4. Vasylytsiv T.H. (2008). Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmitsnennia: monohrafiia [Economic security of Ukrainian entrepreneurship: strategy and strengthening mechanisms: monograph]. Lviv: Aral, 386 s. Available at: <https://ird.gov.ua/irdp/p20080802.pdf>
5. Pakhomov M.S., Yershova N.Yu. (2024). Svitovi tendentsii rozvytku rynku strakhovykh posluh ta perspektyvy v Ukraini [Global trends in the development of the insurance services market and prospects in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu “KhPI”. Serii: Ekonomichni nauky – Bulletin of the National Technical University “KhPI”. Economic Sciences Series*, no. 1, pp. 17–21. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2024.1.17>

6. Zhytar M.O. (2024). Tendentsii rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Trends in the development of the insurance market of Ukraine under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-24>
7. Swiss Re Institute. Sigma № 3/2024: World insurance: strengthening global resilience with a new lease of life. Zurich: Swiss Re Institute, 2024. Available at: <https://www.swissre.com/institute/research/sigma-research/sigma-2024-03-world-insurance-global-resilience.html>
8. Kneisler O., Spasiv N., Huzela I. (2023). Kontseptualni zasady derzhavnoho rehuliuвання strakhovoho rynku [Conceptual foundations of state regulation of the insurance market]. *Svit finansiv*, no. 3 (76), pp. 49–63. Available at: <https://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1631>
9. Poruchnyk A.M. (2008). Natsionalnyi interes Ukrainy: ekonomichna samodostatnist u hlobalnomu vymiri: monohrafiia [National interest of Ukraine: economic self-sufficiency in the global dimension: monograph]. Kyiv: KNEU, 352 s. Available at: <https://ir.kneu.edu.ua/items/90505770-86ad-4344-95a4-9e6865ac1a4c>
10. Natsionalnyi bank Ukrainy. Ohliad nebankivskoho finansovoho sektoru. Berezen 2025 roku [National Bank of Ukraine. Overview of the non-banking financial sector. March 2025]. Kyiv: NBU, 2025. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finsanovogo-sektoru-berezen-2025-roku>
11. European Insurance and Occupational Pensions Authority. Insurance statistics. Available at: https://www.eiopa.europa.eu/tools-and-data/insurance-statistics_en
12. Kravchuk I.I., Lavrynenko S.O., Zelinska A.M. (2023). Didzhytalizatsiia biznes-protsesiv: innovatsiina skladova menedzhmentu pidpriemstv [Digitalization of business processes: innovative component of enterprise management]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-19>
13. International Association of Insurance Supervisors. FinTech developments in the insurance industry. Basel: IAIS, 2017. Available at: https://www.iais.org/uploads/2022/01/Report_on_FinTech_Developments_in_the_Insurance_Industry.pdf
14. International Association of Insurance Supervisors. Global Insurance Market Report 2024. Basel: IAIS, 2024. Available at: <https://www.iais.org/uploads/2024/12/Global-Insurance-Market-Report-2024.pdf>
15. Ansoff I. (1965). Corporate Strategy: An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion. New York: McGraw-Hill, 241 p. Available at: <https://archive.org/details/corporatestrateg0000anso>
16. Drucker P. (1999). Management Challenges for the 21st Century. New York: Harper Business, 207 p. Available at: <https://archive.org/details/managementchalle0000druc>
17. Stiglitz J. (2002) Globalization and Its Discontents. New York: W.W. Norton, 288 p. Available at: <https://wwnorton.com/books/globalization-and-its-discontents/>
18. Eling M., Schmit J. (2012). Is there market discipline in the European insurance industry? An analysis of the German insurance market. *The Geneva Risk and Insurance Review*, vol. 37, pp. 180–207. DOI: <https://doi.org/10.1057/grir.2011.8>
19. Allianz SE. Annual Report 2024. Munich: Allianz SE, 2025. Available at: https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/investor-relations/en/results-reports/annual-report/ar-2024/en-allianz-group-annual-report-2024.pdf
20. AXA S.A. 2024 Annual Report: Universal Registration Document. Paris: AXA, 2025. Available at: <https://www.axa.com/en/press/publications/2024-annual-report>
21. Ping An Insurance (Group) Company of China, Ltd. Annual Results 2024. Shenzhen: Ping An, 2025. Available at: https://group.pingan.com/investor_relations/results_and_presentations/2025/24-annual-results.html
22. China Life Insurance Company Limited. Annual Report 2024. Beijing: China Life, 2025. Available at: <https://www.e-chinalife.com/tzzgx/investor-relations/>
23. Zurich Insurance Group. Annual Report 2024. Zurich: Zurich Insurance Group, 2025. Available at: <https://www.zurich.com/annual-report-2024>
24. UNCTAD. World Investment Report 2024: Investment facilitation and digital government. Geneva: United Nations, 2024. Available at: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024>
25. Natsionalnyi bank Ukrainy. Nahliadova statystyka: pokaznyky diialnosti strakhovykiv [National Bank of Ukraine. Supervisory statistics: performance indicators of insurers]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
26. Polish Chamber of Insurance. Insurance Figures 2023. Warsaw: PIU, 2024. Available at: <https://piu.org.pl/en/insurance-figures-in-2023/>
27. European Bank for Reconstruction and Development. EBRD and Aon launch innovative war risk insurance facility for Ukraine. 2024. Available at: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2024/ebrd-and-aon-launch-innovative-war-risk-insurance-facility-for-u.html>

Yurii Kornash

Postgraduate Student,

State University “Uzhhorod National University”

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0366-5150>

TRANSNATIONAL INSURANCE COMPANIES IN THE CONTEXT OF FINANCIAL AND ECONOMIC CRISES AND GLOBALIZATION: MECHANISMS OF RESILIENCE AND ADAPTATION

The article examines the role of transnational insurance companies (TNICs) in overcoming financial and economic crises and in the context of the globalization of the world economy. The relevance of the study is determined by the increasing impact of global risks (financial and economic crises, pandemics, military conflicts, climate change, cyber threats) and the need to adapt the insurance market of Ukraine to operate under martial law and during post war reconstruction. The purpose of the study is to identify key mechanisms by which transnational insurance companies affect financial stability during global crises, to systematize current trends in the transnationalization of the insurance business, and to substantiate directions for adapting the insurance market of Ukraine to global standards. The article analyzes the economic essence of TNICs as specific actors of the global market that accumulate over 60% of world insurance premiums. Unlike traditional industrial corporations, TNICs perform the function of systemic stabilizers through cross border risk redistribution, reinsurance mechanisms and the investment of reserves in long term assets. It is found that during acute crises (2008–2009, 2020–2021), TNICs demonstrate higher resilience compared to national insurers due to portfolio diversification and access to intra corporate capital. A comparative analysis of the activities of leading TNICs (Allianz, AXA, Ping An Insurance, China Life Insurance, Zurich Insurance) for the period 2007–2024 is carried out. Based on simulated data on the market shares of major companies, approximated from the general trends reported by Swiss Re and the IAIS, the CR5 concentration index and the Herfindahl-Hirschman index (HHI) are calculated. The results indicate a gradual increase in global insurance market concentration: CR5 rose from 26.5% in 2007 to 40.0% in 2024, while HHI increased from 187 to 324 points, signalling a stronger role of the largest TNICs without reaching a highly concentrated market structure. Crisis periods are accompanied by a redistribution of the market in favour of major TNICs, which have the resources to absorb bankrupt competitors and invest in innovations. The mechanisms of TNICs' participation in minimizing financial and economic risks are systematized, including reinsurance, securitization of insurance risks (catastrophe bonds), the use of captive insurance companies, portfolio diversification and hedging. The current system of international regulation of TNICs' activities is characterized, in particular the Solvency II directive (EU), IAIS standards (including ComFrame for internationally active insurance groups), and the requirements for systemically important insurance organizations (G SII) introduced by the Financial Stability Board. The impact of digitalization and new technologies (InsurTech, blockchain, artificial intelligence, big data) on the development of transnational insurance business is identified. Directions for adapting the insurance market of Ukraine to global standards of TNICs' activity under martial law and during post war reconstruction are substantiated. Key findings indicate that the insurance market of Ukraine lags significantly behind EU countries in terms of depth (premiums to GDP – around 1.7% vs. 3.3–6.4%) and density (premium per capita – about 48 euros vs. 255–1180 euros), which points to substantial growth potential. Priority areas for adaptation include: harmonization of legislation with Solvency II; stimulating the entry of TNICs through privatization and tax incentives; development of InsurTech and digital platforms; creation of a war risk insurance system with the participation of international partners (MIGA, DFC, EBRD); increasing the financial literacy of the population; and strengthening the protection of policyholders' rights.

Keywords: transnational insurance companies, globalization, financial and economic crises, insurance market, reinsurance, Solvency II, InsurTech, digitalization, financial stability, Ukraine.

*Дата надходження статті: 16.07.2026**Дата прийняття статті до публікації: 15.08.2026**Дата публікації статті: 02.09.2026*